

Op Stapel 2019-03

7 februari 2019

In de rubriek Op Stapel geven de collega's van de afdeling Onderwijsorganisatie en -personeel kort toelichting bij ontwerpregelgeving die eerstdaags wordt behandeld in het Vlaams Parlement (decreten) of door de Vlaamse Regering wordt goedgekeurd (besluiten).

De toelichting geeft de stand van zaken weer bij het afsluiten van de onderhandelingen in Sectorcomité X. Definitief uitsluitel kan uiteraard alleen de tekst geven die in het Belgisch Staatsblad wordt gepubliceerd.

Voor bijkomende inlichtingen kunt u terecht bij:
GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
Onderwijsorganisatie en -personeel
Guido Liessens
guido.liessens@g-o.be

Had u graag zelf de tekst van het ontwerpdecreet of -besluit nagelezen?
Laat het weten aan:

Jan Brewee
jan.brewee@g-o.be

U kunt er ook terecht met uw commentaar, opmerkingen, bedenkingen en suggesties bij de toelichting.

In deze aflevering:

- **Onderwijsinspectie:** procedure voor de selectie van kandidaten
- **Secundair onderwijs:** indeling structuuronderdelen
- **Secundair onderwijs:** capaciteitsmiddelen 1A en 1B

Ontwerp-BVR tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 februari 2010 tot uitvoering van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs wat de rechtspositie van het personeel van de inspectie en de pedagogische begeleidingsdiensten betreft

Het besluit regelt, met ingang van 1 januari 2019, de selectieprocedure voor het ambt van inspecteur en van coördinerend inspecteur. De onderhandelingen over het ontwerp liepen tussen de overheid en (alleen) de onderwijsvakbonden.

We geven voor geïnteresseerden alvast mee dat vacatures bekend worden gemaakt in het Belgisch Staatsblad, op de webstek van de onderwijsinspectie, de webstek van de VDAB en via de *geëigende* communicatiekanalen van het Departement Onderwijs.

Ontwerp-BVR tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 31 juli 1990 tot vastlegging van het pakket uren-leraar in het voltijds secundair onderwijs, wat betreft de uren-leraar van het eerste leerjaar A en B voor het schooljaar 2019-2020 en de duale structuuronderdelen

- A. Het wijzigingsbesluit actualiseert de bijlage bij het besluit van 31 juli 1990 met de structuuronderdelen per discipline (opname van de duale structuuronderdelen).
- B. *In de toelichting bij het voorontwerp van decreet betreffende het onderwijs XXVIII ([Op Stapel 2018-07](#) van 13 maart 2018) kon u lezen dat er capaciteitsmiddelen beschikbaar worden gesteld in het eerste leerjaar A en B in het secundair onderwijs. De Vlaamse Regering legt elk jaar vast in welke mate het leerlingenaantal, relatief en in absolute cijfers, moet toenemen om aanspraak op die middelen te kunnen maken en over welk volume aan extra-omkadering het gaat. Het besluit legt de waarden vast voor het schooljaar 2019-20¹. Overigens stelt de overheid voor 2019-20 een bijkomende voorwaarde²: ook het aantal leerlingen in de school in haar geheel moet tussen 1 februari 2019 en 1 oktober 2019 minstens met een bepaald percentage zijn gestegen.*

We hernemen de toelichting uit [Op Stapel 2018-07](#), aangevuld met de gegevens uit het besluit.

¹ Die voor het huidige schooljaar (2018-19) vond u in [Op Stapel 2018-17](#) van 24 mei 2018.

² De decreetgever heeft de Vlaamse Regering destijds gemachtigd bijkomende modaliteiten vast te leggen.

Er wordt de komende jaren een merkelijke stijging verwacht van de leerlingenaantallen in het gewoon secundair onderwijs.

De overheid komt tegemoet met bijkomende omkadering in het eerste jaar van de eerste graad.

Het moet gaan om een school die deel uitmaakt van een scholengemeenschap. Voor de betrokken school moet tegelijk aan de volgende voorwaarden voldaan zijn:

- in **elke** onderwijszone waar scholen van de scholengemeenschap hun hoofdzetel³ hebben, moet, globaal over alle scholen heen, het aantal regelmatige leerlingen van het eerste leerjaar (A en B) van de eerste graad op de eerste lesdag van oktober 2019 met minimaal **2,63%**⁴ zijn gestegen in vergelijking met de eerste lesdag in februari 2019 (een vereiste minimale absolute stijging van het leerlingenaantal is er niet);
- ook **binnen** de scholengemeenschap moet, globaal over de scholen heen, op de eerste lesdag van oktober 2019 het aantal regelmatige leerlingen van het eerste leerjaar (A en B) van de eerste graad minimaal met **2,63%** zijn gestegen in vergelijking met de eerste lesdag in februari 2019; in absolute cijfers moet het leerlingenaantal in het eerste leerjaar van de eerste graad (A en B) gestegen zijn met minstens **12 leerlingen gemiddeld per school** (als het concreet om drie scholen gaat met een eerste graad, moet het aantal leerlingen in het eerste leerjaar van de eerste graad binnen de scholengemeenschap dus minstens met 36 zijn gestegen);
- ook **in de school zelf** moet op de eerste lesdag van oktober het aantal regelmatige leerlingen van het eerste leerjaar (A en B) van de eerste graad minimaal met **2,63%** én met **minstens 12 leerlingen** zijn gestegen in vergelijking met de eerste lesdag in februari 2018 (de stijging mag niet het resultaat zijn van een fusie, een afsplitsing of een overheveling waar de eerste graad mee gemoeid is);
- voor de totaliteit van de school moet op de eerste lesdag van oktober het aantal regelmatige leerlingen minimaal met **1,77%**⁵ zijn gestegen in vergelijking met de eerste lesdag in februari 2018 (de stijging mag niet het resultaat zijn van een fusie, een afsplitsing of een overheveling waar de eerste graad mee gemoeid is). De bijkomende voorwaarde moet voorkomen dat scholen zonder globale substantiële toename (afname) in hun leerlingenaantal, toch extra-omkadering zouden krijgen (c.q. omkadering zouden verliezen) op basis van hun instroom in het eerste leerjaar;
- de school mag in het betrokken schooljaar geen uren-leraar overdragen naar een andere school of naar een volgend schooljaar; er mogen ook geen uren-leraar aan de school worden onttrokken in het kader van een herverdeling van uren-leraar.

³ De overheid preciseert (de tekst van het decreet is minder precies) dat het om elke onderwijszone gaat waar een school van de scholengemeenschap haar **hoofdzetel** heeft (niet dus om elke onderwijszone waarin 'een' vestigingsplaats van een school van de scholengemeenschap gelegen is).

⁴ 2,63% zou de leerlingentoename zijn in het eerste leerjaar van de eerste graad Vlaanderenbreed tussen 1 februari 2018 en 1 oktober 2018.

⁵ 1,77% zou de leerlingentoename zijn in het secundair onderwijs Vlaanderenbreed tussen 1 februari 2018 en 1 oktober 2018.

Het verschil in leerlingenaantal tussen beide referentiedata wordt afzonderlijk voor het eerste leerjaar A en het eerste leerjaar B vastgesteld. Voor het eerste leerjaar A wordt het aantal vermenigvuldigd met **1,6 uren-leraar**; voor het eerste leerjaar B met **2,45 uren-leraar** (afroning gebeurt volgens de gebruikelijke regels naar het hogere of lagere uur-leraar). Als er een stijging van het leerlingenaantal is in 1A en een (geringere) daling in 1B, of andersom, dan wordt de berekening toegepast op de “netto-”stijging in het leerjaar waarin de stijging zich voordoet.

De extra-omkadering kan enkel gebruikt worden in het leerjaar A of B waar zich een stijging van het leerlingenaantal voordoet.

De maatregel geldt niet in OV4 van het buitengewoon onderwijs, ook niet voor scholen in programmatie (die dus tellen op de eerste lesdag van oktober).

Overigens wordt de regeling niet alleen toegepast bij een substantiële stijging van de leerlingenaantallen, maar evengoed bij een even grote daling.

De extra-omkadering wordt toegekend vanaf het begin van het schooljaar (al vanaf 1 september dus) maar dat gaat ook op bij een daling van de omkadering: ook die wordt verrekend vanaf 1 september. Laat u dus niet verrassen en probeer zelf tijdig uw rekening te maken!

Het **GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap** gaat akkoord met het ontwerp.

Het GO! heeft geen probleem met de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan de decretale bepaling. Dat doet evenwel geen afbreuk aan de principiële bedenkingen bij de decretale bepaling zelf:

- de cumulatie aan voorwaarden zorgt ervoor dat weinig scholen voor toepassing van de maatregel in aanmerking komen. Scholen met een substantiële toename van de instroom die tegen de lokale trend ingaat, krijgen géén extra-omkadering. Die lokale trend maakt nochtans niets uit voor de problemen waarmee ook dié scholen kampen;
- schoolbesturen zouden, zeker als ze omkadering dreigen te verliezen, tijdig over de informatie moeten beschikken waarmee ze een redelijke inschatting kunnen maken bij het begin van het schooljaar.

De extra-omkadering wordt toegekend vanaf 1 september; ook de vermindering van het aantal uren-leraar gebeurt vanaf 1 september. Door ook de groei (of krimp) van de leerlingencohorte in elke betrokken onderwijszone te definiëren als het verschil tussen het aantal leerlingen in de A- en B-stroom in februari en in oktober, kunnen scholen geen inschatting vooraf maken of een winst of verlies aan leerlingen in de school en scholengemeenschap ook effectief gevolgen heeft voor hun omkadering: scholen beschikken niet over gegevens over de leerlingenevolutie in de onderwijszones – ook de overheid zelf kan bij het begin van het schooljaar niet meer dan een indicatie geven. Scholen kunnen dan ook niét eerder dan midden oktober op de hoogte worden gebracht van een

stijging of daling van het aantal uren-leraar. In voorbereiding op onderwijsdecreet XXIX had het GO! nochtans als alternatief voorgesteld de groei of krimp in de onderwijszones te definiëren als de aanwas of afname van het aantal elfjarigen ingeschreven in de gemeenten in de betrokken onderwijszones op 31 december van het voorgaande schooljaar. Die gegevens zijn ruim op voorhand bekend.

Overigens kan de toevallige schommeling van de leerlingenaantallen in een enkele onderwijszone ervoor zorgen dat een sterke toename van de leerlingenpopulatie in de school, in de scholengemeenschap en globaal over de betrokken onderwijszones heen, tóch geen capaciteitsuren oplevert. Werken met een **gemiddelde** procentuele stijging over de onderwijszones heen (zoals ook in het alternatieve voorstel was opgenomen) was dan ook relevanter geweest.

Een minimale stijging of daling van de leerlingenaantallen **in absolute cijfers die even groot is voor elke onderwijszone**, doet hoe dan ook weinig ter zake. De Vlaamse Regering heeft daarvoor in 2018-19 dan ook géén cijfer vastgelegd. Ze doet dat, terecht, ook nu niet. De voorwaarde dat het leerlingenaantal in elke betrokken onderwijszone in absolute cijfers met een bepaald minimum moet zijn gestegen, kan dan ook beter uit de codex secundair onderwijs worden geschrapt.